

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖ

NUTARIMAS

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS

**TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS
ĮSTATYMO NR. I-1143 9² STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTO
NR. XIIIIP-3849, DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU
JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS ĮSTATYMO NR. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 16¹,
17¹ IR 26 STRAIPSNŲ PAKEITIMO IR 16² STRAIPSNIO PANAIKINIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIIIP-3903 IR DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS
TABAKO, TABAKO GAMINIŲ IR SU JAIS SUSIJUSIŲ GAMINIŲ KONTROLĖS
ĮSTATYMO NR. I-1143 19¹ STRAIPSNIO PAPILDYMO
ĮSTATYMO PROJEKTO NR. XIIIIP-3923**

2020 m.

d. Nr.

Vilnius

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Seimo statuto 138 straipsnio 3 dalimi ir atsižvelgdama į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. spalio 16 d. sprendimo Nr. SV-S-1413 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 8 punktą bei į Lietuvos Respublikos Seimo valdybos 2019 m. spalio 23 d. sprendimo Nr. SV-S-1428 „Dėl įstatymų projektų išvadų“ 11, 12 punktus, Lietuvos Respublikos Vyriausybė n u t a r i a:

Iš esmės pritarti Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 9² straipsnio pakeitimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3849 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3849), Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 10, 11, 12, 14, 15, 16¹, 17¹ ir 26 straipsnių pakeitimo ir 16² straipsnio panaikinimo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3903 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3903) ir Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo Nr. I-1143 19¹ straipsnio papildymo įstatymo projektui Nr. XIIIIP-3923 (toliau – Įstatymo projektas Nr. XIIIIP-3923) ir teikti šias pastabas ir pasiūlymus dėl teisinio reguliavimo tobulinimo:

1. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnio 2 dalies 5 ir 7 punktuose įtvirtintais efektyvumo ir sistemiškumo principais ir atsižvelgus į tai, kad Įstatymo projektai yra susiję pagal tikslą ir turinį, nes visuose Įstatymų projektuose siekiama reglamentuoti tabako gaminių ir (ar) su tabako gaminiais susijusių gaminių teisinius santykius, siūlytina Įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3849, Įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3903 ir Įstatymo projektą Nr. XIIIIP-3923 sujungti ir teikti Lietuvos Respublikos Seimui vienu paketu.

2. Įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3849 2 straipsnis nėra suderintas su Teisėkūros pagrindų įstatymo 20 straipsnio 4 dalyje įtvirtinta nuostata, kad teisės aktai, nustatantys naują ūkio subjektų veiklos teisinį reguliavimą, turi įsigalioti gegužės 1 d. arba lapkričio 1 d., o priimti turi būti ne vėliau kaip prieš tris mėnesius iki jų įsigaliojimo datos. Taip pat ūkio subjektams yra reikalingas pereinamasis laikotarpis, kuris leistų prisitaikyti prie naujo teisinio reguliavimo, išparduoti turimas prekių, kurių prekybą Įstatymo projektu Nr. XIIIIP-3849 yra siekiama uždrausti, atsargas. Tam tikras pereinamasis laikotarpis reikalingas ne tik didmeninės ir mažmeninės prekybos vietose išparduoti

produktų atsargas (mažiau populiarių produktų atsargos išparduodamos lėčiau, o didmeninėje prekyboje įsigijami dideli kiekiai produktų), bet ir naujiems produktams, kurie galėtų kompensuoti verslo praradimus, kurti. Atsižvelgiant į tai, taip pat į Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklėse, patvirtintose Vyriausybės 1999 m. gegužės 20 d. nutarimu Nr. 617 „Dėl Informacijos apie techninius reglamentus ir atitikties įvertinimo procedūras teikimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Notifikavimo taisyklės), įtvirtintus projektų, apie kuriuos pranešta Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms, priėmimo atidėjimo terminus, siūlytina Įstatymo projekte Nr. XIIIP-3849 numatytą 2020 m. liepos 1 d. datą keisti 2022 m. gegužės 1 d. data, kad ūkio subjektams būtų suteiktas pagrįstas prisitaikymo terminas.

2.1. Įstatymo projektu Nr. XIIIP-3849 siūloma uždrausti elektroninių cigarečių ir elektroninių cigarečių pildyklių, jeigu nikotino turinčiame skystyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako skonį, pateikimą Lietuvos Respublikos rinkai. Taip pat Įstatymo projektu Nr. XIIIP-3903 siūloma licencijuoti su tabako gaminiais susijusių gaminių gamybą ir prekybą. Atsižvelgiant į 2014 m. balandžio 3 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2014/40/ES dėl valstybių narių įstatymų ir kitų teisės aktų nuostatų, reglamentuojančių tabako ir susijusių gaminių gamybą, pateikimą ir pardavimą, suderinimo ir kuria panaikinama Direktyva 2001/37/EB (OL 2014 L 127, p. 1) preambulės 47 konstatuojamąją dalį ir vadovaujantis Notifikavimo taisyklių 3.8.2 papunkčiu, apie Įstatymo projektą Nr. XIIIP-3849 ir Įstatymo projektą Nr. XIIIP-3903 iki jo priėmimo turėtų būti pranešta Europos Komisijai ir kitoms Europos Sąjungos valstybėms narėms.

3. Įstatymo projektu Nr. XIIIP-3849 siūloma uždrausti pateikti rinkai elektronines cigaretes ir elektroninių cigarečių pildykles, jeigu nikotino turinčiame skystyje yra kvapiųjų medžiagų, išskyrus tabako skonį. Tačiau kvapiosios medžiagos vis dar galėtų būti parduodamos atskirai, nes dalis elektroninių cigarečių yra užpildomos iš atskirai parduodamų pildyklių, kuriose gali būti tiesiog skystis be nikotino, tačiau turintis tam tikrą skonį. Tokiu atveju kyla rizika, kad vartotojai patys susimaišys atskirai nusipirktą skystį su kvapiosiomis medžiagomis (atviro tipo talpyklose). Todėl Įstatymo projektu Nr. XIIIP-3849 siūlomas draudimas būtų pritaikomas tik uždaro tipo elektroninėms cigaretėms ir elektroninių cigarečių pildyklėms ir tais atvejais, kai jos yra su nikotino turinčiu skysčiu. Atsižvelgiant į tai, siūlytina ne tik pildyti Įstatymo projektu Nr. XIIIP-3849 keičiamo Lietuvos Respublikos tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 9² straipsnio 4 dalį 5 punktu, bet taip pat tikslinti 9² straipsnio 4 dalį ir ją išdėstyti taip: „4. Draudžiama pateikti rinkai elektronines cigaretes ir pildykles su skysčiu, kurios yra pritaikytos elektroninėms cigaretėms pildyti, ir jeigu šiame skystyje yra šių priedų:“.

4. Įstatymo projekto Nr. XIIIP-3849 aiškinamajame rašte nėra pateikta vertinimo, kokių pasekmių Įstatymo projekte Nr. XIIIP-3849 siūlomi ribojimai galėtų sukelti ūkio subjektams, prekiaujantiems elektroninėmis cigaretėmis ir jų pildyklėmis, kokią žalą jie galėtų patirti. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 4¹ straipsnio 1 dalies 4 punktu, taip pat Teisėkūros pagrindų įstatymo 15 straipsnio 1 dalimi, nustatančia, kad, rengiant teisės akto, kuriuo numatoma reglamentuoti iki tol nereglamentuotus santykius ir kuriuo iš esmės keičiamas teisinis reguliavimas, projektą, privalo būti atitinkamai atliekamas numatomo teisinio reguliavimo poveikio vertinimas ir numatomo teisinio reguliavimo poveikio konkurencijai vertinimas. Atsižvelgiant į tai, siūlytina atlikti nurodytus vertinimus ir papildyti aiškinamąjį raštą.

5. Įstatymo projekto Nr. XIIIP-3903 9 straipsniu keičiamo Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 26 straipsnį siūloma papildyti – nustatyti, kad už prekybos tabako gaminiais, su tabako gaminiais susijusiais gaminiais draudimų pažeidimą ūkio subjektai baudžiami nuo vieno tūkstančio keturių šimtų keturiasdešimt aštuonių eurų iki aštuonių tūkstančių šešių šimtų aštuoniasdešimt aštuonių eurų bauda. Už šių draudimų pažeidimą, padarytą pakartotinai

per vienus metus nuo baudos paskyrimo, ūkio subjektai baudžiami nuo aštuonių tūkstančių šešių šimtų aštuoniasdešimt aštuonių eurų iki septyniolikos tūkstančių trijų šimtų septyniasdešimt dviejų eurų bauda ir panaikinamas visų turimų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais ir (ar) licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais galiojimas. Tokiu atveju asmuo, kuriam jau pritaikyta atsakomybė ir kuris yra nubaustas minėta Įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3903 9 straipsnio 7 dalyje dėstomo keičiamo įstatymo 26 straipsnio 8 dalyje nustatyta sankcija, panaikinant visas minėtas licencijas, dar kartą būtų baudžiamas ir kito – Įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3903 2 straipsnio 6 dalyje dėstomo keičiamo įstatymo 11 straipsnio 8 dalies 5 punkto pagrindu, nes, jei asmuo norėtų gauti kitą licenciją verstis tabako ar susijusių gaminių gamyba ar didmenine prekyba, jam ši licencija nebūtų išduodama dėl minėtos 9 straipsnio 7 dalyje dėstomo keičiamo įstatymo 26 straipsnio 8 dalyje nustatytos sankcijos pritaikymo.

Proporcingumo principas, įtvirtintas tiek Teisėkūros pagrindų įstatyme, tiek Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo praktikoje. Konstitucinis Teismas ne kartą yra pasisakęs, kad konstituciniai teisingumo, teisinės valstybės principai suponuoja tai, kad už teisės pažeidimus valstybės nustatomos poveikio priemonės turi būti proporcingos (adekvačios) teisės pažeidimui (Konstitucinio Teismo 2008 m. rugsėjo 17 d. nutarimas Nr. 71/06-12/07). Konstitucinis Teismas ne kartą savo praktikoje taip pat yra konstatavęs, kad įstatymas ta apimtimi, kuria nėra numatyta galimybė teismui, atsižvelgus į teisės pažeidimo pobūdį, jo mastą, atsakomybę lengvinančias ir kitas reikšmingas aplinkybes ir vadovaujantis teisingumo, protingumo kriterijais, nuspręsti, kad licencijos galiojimo panaikinimas asmenims neturi būti taikomas, nes dėl tam tikrų itin svarbių aplinkybių yra akivaizdžiai neproporcingas (neadekvatus) padarytam teisės pažeidimui ir dėl to neteisingas, prieštarauja Lietuvos Respublikos Konstitucijos 109 straipsnio 1 daliai, konstituciniams teisingumo, teisinės valstybės principams (Konstitucinio Teismo 2003 m. lapkričio 20 d. nutarimas Nr. 117-5317). Įstatymo projekte Nr. XIIIIP-3903, be neproporcingų padarytam pažeidimui siūlomų nustatyti piniginių baudų, taip pat siūloma įvesti sankciją – visų turimų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais ir (ar) licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais galiojimo panaikinimą. Tokio pobūdžio sankcijos prieštarautų Teisėkūros pagrindų įstatymo 3 straipsnyje įtvirtintam proporcingumo principui ir Konstitucinio Teismo praktikai (Konstitucinio Teismo 2008 m. rugsėjo 17 d. nutarimas Nr. 71/06-12/07). Atsižvelgiant į tai, siūlytina mažinti Įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3903 9 straipsniu keičiamame Tabako, tabako gaminių ir su jais susijusių gaminių kontrolės įstatymo 26 straipsnyje siūlomas nustatyti baudas ir atsisakyti sankcijos – visų turimų licencijų verstis mažmenine prekyba tabako gaminiais ir (ar) licencijų verstis mažmenine prekyba su tabako gaminiais susijusiais gaminiais galiojimo panaikinimo.

6. Siekiant sukurti papildomą tam tikro verslo sektoriaus licencijavimo mechanizmą, t. y. sugriežtinti ūkio subjektų veiklos sąlygas, būtina atsižvelgti į reguliavimo politikos tikslus ir įgyvendinimo nuoseklumą – svarbu įvertinti, ar numatomos reguliavimo priemonės iš tiesų yra reikalingos, tinkamos ir veiksmingos. Licencijavimo pagrindų aprašo, patvirtinto Vyriausybės 2012 m. liepos 18 d. nutarimu Nr. 937 „Dėl Licencijavimo pagrindų aprašo patvirtinimo“ (toliau – Aprašas), 4 punkte nurodyta, kad, svarstant galimybę licencijuoti tam tikrą veiklą, turi būti įvertinta veiklos keliama rizika pažeisti svarbius visuomenės interesus ir pasirinktos veiklos reguliavimo priemonės – veiklos licencijavimo – atitiktis Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytiems principams (tikslingumo, proporcingumo, efektyvumo ir kt.) bei Aprašo 5–7 punktų nuostatom.

Atsižvelgiant į tai, kad Įstatymo projekto Nr. XIIIIP-3903 lydimuosiuose dokumentuose nėra pateikta jokių duomenų apie tai, ar buvo įvertinta siūlomų priemonių atitiktis Teisėkūros pagrindų įstatyme nustatytiems principams, taip pat ar nėra mažiau ribojančių priemonių nustatytai problemai spręsti ir ar minėti licencijavimo mechanizmai nebus naudojami tik kaip pareiga ūkio subjektui

pateikti informaciją apie veiklos vykdymą, nenustačius veiklos sąlygų, siūlytina papildyti Įstatymo projekto Nr. XIIIP-3903 aiškinamąjį raštą nurodyta informacija.

7. Įstatymo projektą Nr. XIIIP-3849, Įstatymo projektą Nr. XIIIP-3903 ir Įstatymo projektą Nr. XIIIP-3923 siūlytina tikslinti pagal Seimo kanceliarijos Teisės departamento 2019 m. rugsėjo 18 d. išvados Nr. XIIIP-3849 1–4 pastabas, 2019 m. spalio 10 d. išvados Nr. XIIIP-3903 2–13 pastabas ir 2019 m. spalio 14 d. išvados Nr. XIIIP-3923 1–4 pastabas.

Ministras Pirmininkas

Ekonomikos ir inovacijų ministras

Energetikos ministras,
laikiniai einantis ekonomikos
ir inovacijų ministro pareigas

Žygmantas Vaičiūnas
2020-01-15

Ekonomikos ir inovacijų
viceministras

2020-01-14

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Teisės departamento
direktorė
2020-01-13
Rūta Jovaišienė

Ekonomikos ir inovacijų ministerijos
Strateginio planavimo ir veiklos organizavimo
departamento Asmenų aptarpavimo ir
dokumentų valdymo skyriaus redaktorė

Roma Šabalaiuskaitė
2020-01-10